

2016-56

Forhold i Vridsløselille markant forbedret efter tilsynsbesøg

Et besøgshold med repræsentanter fra ombudsmanden og fagpersoner fra Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur var i februar 2016 på et uanmeldt tilsynsbesøg i Vridsløselille, som huser frihedsberøvede udlændinge. Udlændingene er frihedsberøvet for at sikre deres tilstedeværelse, f.eks. når de skal udrejse, eller når deres asylsag skal behandles. De er ikke i Vridsløselille for at afsone straf for kriminalitet. Amnesty International og en læge havde givet ombudsmanden tip om forholdene i Vridsløselille.

Besøgsholdet så, at udlændingene var låst inde i små fængselsceller næsten døgnet rundt, at der var mangel på aktiviteter og beskæftigelse, og at der manglede kommunikation og information på stedet. Flere af udlændingene vidste ikke, hvorfor de skulle være i fængsel, og personalet var ikke tilstrækkeligt informeret om og uddannet til at tage vare på dem. Ombudsmanden skrev til de ansvarlige myndigheder, at han var alvorligt bekymret for udlændingene. Direktoratet for Kriminalforsorgen var enig i, at forholdene i Vridsløselille var problematiske, og stillede en række ændringer og forbedringer i ud-sigt.

Under et nyt besøg i juni 2016 fremgik det, at mange forhold klart var forbedret: Udlændingene kunne i løbet af dagen færdes og have samvær på fællesarealer, og de havde fået flere aktivitets- og beskæftigelsesmuligheder. Dog var de stadig låst inde fra aften til morgen og i nogle tidsrum i løbet af dagen (mere end 12 timer i døgnet). Ombudsmanden bad om en begrundelse for dette. Han sammenlignede med friere forhold i Udlændingecenter Ellebæk, og han var inde på, at beskæftigelsesmulighederne de to steder også var forskellige.

Direktoratet meldte tilbage, at udlændingene ikke længere skulle være låst inde om natten, og at man arbejdede på at skaffe flere beskæftigelsesmuligheder. I november 2016 oplyste direktoratet, at der fra 1. oktober 2016 kunne tilbydes beskæftigelse til alle udlændinge i Vridsløselille, og at udlændingene gerne måtte sove to sammen i cellerne, hvis de ønskede det. Ombudsmanden lukkede sagen med en bemærkning om, at han gik ud fra, at myndighederne fortsat ville være opmærksomme på udlændingenes forhold.

(Sag nr. 16/01859)

19. december 2016

Forvaltningsret
123.3International ret
3Udlændinge
61.1 – 6.9

I det følgende gengives brevvekslingen mellem ombudsmanden og myndighederne:

Efter et uanmeldt besøg i Vridsløselille den 29. februar 2016 skrev ombudsmanden den 14. marts 2016 – med kopi til bl.a. Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen – sådan til Vridsløselille:

”Ombudsmandens tilsynsbesøg den 29. februar 2016

Den 29. februar 2016 besøgte ombudsmanden Institution Vridsløselille. Besøget var uanmeldt.

Besøgsholdet bestod af kommitteret Jens Møller, konsulent Erik Dorph Sørensen og fuldmægtig Camilla Schroll fra ombudsmandsinstitutionen. Fra DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur deltog direktør Karin Verland, og fra Institut for Menneskerettigheder deltog vicedirektør Louise Holck.

Vurdering og det videre arbejde

Jeg har under besøget fået oplysninger, som jeg har noteret til brug for det videre arbejde både med besøg og med henblik på andre initiativer, der kan medvirke til at sikre, at brugere af institutioner bliver behandlet værdigt, hensynsfuldt og i overensstemmelse med deres rettigheder.

Under besøget bemærkede besøgsholdet bl.a. følgende:

- At de frihedsberøvede udlændinge var låst inde i deres celler næsten døgnet rundt. Der var mulighed for fællesskab i cellerne i grupper på op til fire personer, og der var mulighed for at komme ud (på gårdtur) i en time om dagen. Der var mangel på aktiviteter og beskæftigelse. Dette regime kan efter de oplysninger, der foreligger for mig, føre til isolation med psykiske skadevirkninger til følge.
- At der under besøget havde tegnet sig et klart billede af mangel på information og kommunikation. Generelt manglede udlændingene forståelse for og kendskab til baggrunden for, at de var frihedsberøvede. De opfattede institutionen som et fængsel, og de forstod ikke, hvorfor de skulle være i fængsel. Desuden fremstod mange underinformerede om dagligdagen i institutionen. Personalet syntes ikke at være tilstrækkeligt informeret om og uddannet til at tage vare på de frihedsberøvede udlændinge.

Disse forhold giver mig anledning til alvorlig bekymring. Jeg henviser til, at de frihedsberøvede udlændinge befinder sig i en sårbar situation, hvor de må antages at have brug for information, kommunikation og i det hele taget menneskelig kontakt.

Jeg agter på den baggrund at genbesøge institutionen for at undersøge og vurdere forholdene på ny.

Besøgsholdet anbefalede under besøget desuden mundtligt følgende:

- at institutionen indfører screening for tortur,
- at institutionen indfører screening for selvmordsrisiko,
- at institutionen sørger for, at der fast bliver stillet tolke til rådighed, som kommer til stede ved lægeundersøgelser, og
- at institutionen sørger for, at en udlænding, hvis fysiske og mentale sundhedstilstand giver anledning til bekymring, bliver tilset af en læge eller en psykiater.

Under mit genbesøg vil jeg undersøge, om institutionen har fulgt mine anbefalinger.

Jeg beder institutionen om at gøre de frihedsberøvede udlændinge i institutionen bekendt med brevets indhold.

Der vil blive lagt en nyhed om sagen på min hjemmeside.

Hvad omfattede tilsynsbesøget?

Formålet med ombudsmandens tilsynsbesøg er at bidrage til at sikre, at personer, der opholder sig eller bor i institutioner, bliver behandlet værdigt, hensynsfuldt og i overensstemmelse med deres rettigheder.

Ved besøget var der fokus på brug af magt og andre indgreb eller begrænsninger over for de frihedsberøvede udlændinge, relationer mellem de frihedsberøvede og mellem personalet og de frihedsberøvede, sundhedsmæssige forhold, beskæftigelse, fritidsaktiviteter og de fysiske rammer og faciliteter.

Til belysning af disse forhold udleverede institutionen under besøget en række dokumenter, og efter besøget modtog ombudsmanden enkelte yderligere oplysninger.

Ud over en drøftelse med ledelsen talte besøgsholdet under tilsynsbesøget med ni frihedsberøvede udlændinge, flere fængselsfunktionærer, sundhedsfagligt personale og den præst, som er ansat i institutionen. Desuden foretog besøgsholdet en rundgang i dele af institutionen.

Tilsynsbesøgets grundlag

Tilsynsbesøget skete som led i ombudsmandens almindelige tilsynsvirk-somhed og som led i ombudsmandens arbejde med at forebygge, at per-soner, der er eller kan blive berøvet deres frihed, udsættes for f.eks. umenneskelig eller nedværdigende behandling. Jeg ser således ikke på samtlige forhold i institutionen.

Min vurdering af forholdene er sket efter dels § 18 i ombudsmandsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013, dels den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, jf. bekendtgørelse nr. 38 af 27. ok-tober 2009.

Ombudsmandens arbejde for at forebygge tortur m.v. i henhold til proto-kollen udføres i samarbejde med DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder.”

Justitsministeriet tog initiativ til et møde mellem ministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen og ombudsmanden, som blev afholdt den 15. april 2016. Myndighederne orienterede på mødet om tiltag, som allerede var iværksat for at forbedre forholdene for udlændingene i Vridsløselille, og om tiltag, som ville blive iværksat.

Ombudsmanden bad om hurtigst muligt at modtage materiale, der viste myn-dighedernes planer og proces i sagen. Ministeriet oplyste, at ombudsmanden inden for en uge ville modtage en procesplan.

Ombudsmanden gjorde også på mødet opmærksom på, at han – som anført i brevet af 14. marts 2016 – ville besøge Vridsløselille igen for at undersøge og vurdere forholdene på ny, og at dette genbesøg efter planen ville finde sted i juni 2016.

Den 21. april 2016 skrev Direktoratet for Kriminalforsorgen følgende til om-budsmanden:

"Ombudsmandens tilsynsbesøg i Institution Vridsløselille, j.nr. 15-05650-31/(...)

Folketingets Ombudsmand har i forlængelse af det uvarslede tilsynsbesøg i Institution Vridsløselille den 29. februar 2016 ved brev af 14. marts 2016 udtrykt alvorlig bekymring vedrørende følgende:

1. Begrænset fællesskab med andre indsatte uden for cellen samt mangel på aktiviteter og beskæftigelse.
2. Mangel på information og kommunikation til de frihedsberøvede.
3. Utilstrækkeligt informationsniveau m.v. hos det tjenestegørende personale.

Besøgsholdet anbefalede endvidere mundtligt under besøget følgende tiltag:

4. At institutionen indfører screening for tortur.
5. At institutionen indfører screening for selvmordsrisiko.
6. At institutionen sørger for, at der fast bliver stillet tolke til rådighed, som kommer til stede ved lægeundersøgelser.
7. At institutionen sørger for, at en udlænding, hvis fysiske og mentale sundhedstilstand giver anledning til bekymring, bliver tilset af en læge eller en psykiater.

Overordnet bemærkes, at kriminalforsorgen er enig med ombudsmanden i, at det nuværende regime på Vridsløselille er problematisk, og at det navnlig er afgørende, at kriminalforsorgen arbejder på at få udvidet de frihedsberøvedes muligheder for fællesskab og aktiviteter, således at forholdene i institutionen fremover bliver væsentligt ændret. Når regimet i institutionen indtil nu har været mere restriktivt end regimet i kriminalforsorgens øvrige institutioner, skyldes det den omstændighed, at der i løbet af kort tid skulle etableres plads til at kunne huse et ekstraordinært stort antal frihedsberøvede udlændinge. Hertil kommer, at det var forventningen, at de frihedsberøvede udlændinge kun skulle opholde sig kort tid i institutionen, og at det på den baggrund ville være vanskeligt at etablere de samme aktiviteter m.v., som indsatte har adgang til i kriminalforsorgens øvrige institutioner.

Direktoratet og Kriminalforsorgen Sjælland er i høj grad indstillet på at sørge for, at forholdene, som ombudsmanden har udtrykt alvorlig bekymring over, bliver ændret i institutionen.

Nedenfor er nærmere redegjort for, hvorledes man bl.a. vil forbedre forholdene indenfor de forskellige områder, som ombudsmanden har udtrykt alvorlig bekymring over. Direktoratets besvarelse er bl.a. udarbejdet på baggrund af et bidrag fra Kriminalforsorgen Sjælland.

Ad 1 – Begrænset fællesskab med andre indsatte og mangel på aktiviteter og beskæftigelse

Ombudsmanden har i brevet af 14. marts 2016 udtrykt alvorlig bekymring over, at de frihedsberøvede udlændinge var låst inde i deres celler næsten døgnet rundt, og at der var mangel på aktiviteter og beskæftigelse.

Kriminalforsorgen er som ovenfor nævnt enig i, at det er problematisk, at de frihedsberøvede udlændinge ikke har adgang til flere aktiviteter og beskæftigelse i Institution Vridsløselille.

Direktoratet kan oplyse, at fællesskab og aktiviteter for de frihedsberøvede i Institution Vridsløselille fremover som hovedregel vil ske uden for cellerne, ligesom der vil blive etableret fællesskabsarbejdspladser.

Der er i dag fællesskab i fri luft 1 time dagligt og i mindre omfang mulighed for ugentligt fællesskab i en central aktivitetscafé for en gruppe frihedsberøvede ad gangen med op til 15 personer, ligesom der er en særlig ugentlig aktivitet for kvinder, som forestås af fængselspræsten, (se dog nedenfor om yderligere adgang til fællesskab, som etableres i løbet af indeværende uge).

Det er kriminalforsorgens vurdering, at overgang til fællesskab uden for cellerne på de enkelte afdelingers gangarealer m.v. i overensstemmelse med ombudsmandens tilkendegivelse bør ske hurtigt, men kriminalforsorgen skal samtidig gøre opmærksom på, at denne overgang umiddelbart rummer visse sikkerhedsmæssige udfordringer. Den nærmere tilrettelæggelse af afdelingsfællesskabet, personalenormering, rutiner m.m. vil blive tilrettelagt på en måde, der imødegår den givne sikkerhedsmæssige udfordring. Det betyder, at der må ske en gradvis overgang til fuldt afdelingsfællesskab, jf. nærmere nedenfor.

Der iværksættes ligeledes en ny modtagelsesprocedure for at imødegå de nævnte sikkerhedsmæssige udfordringer, og i den forbindelse vurderer Institution Vridsløselille, om der er behov for at indrette en egentlig modtagelsesafdeling, hvor de frihedsberøvede placeres indledningsvist,

så man kan danne sig et nærmere førstegangskendskab til den enkelte, før den pågældende visiteres videre i institutionen.

Fællesskab, aktiviteter og beskæftigelse vil nu blive tilrettelagt på følgende måde:

I løbet af uge 16/2016 (indeværende uge) vil der blive etableret mulighed for dagligt fællesskab på de enkelte afdelingers gangarealer m.v. for halvdelen af afdelingens frihedsberøvede ad gangen. Fællesskabet vil have en varighed af i alt ca. 7 timer fordelt mellem hver halvdel af afdelingens frihedsberøvede.

I løbet af uge 17/2016 vil der gradvist blive etableret en udstrakt grad af dagligt fællesskab på afdelingernes gangarealer m.v. for alle frihedsberøvede i den pågældende afdeling i nærmere bestemte daglige intervaller af en varighed af i alt 8 timer. Der vil endvidere blive åbnet en kondibarak til aktiviteter for grupper af frihedsberøvede (op til max. 12 personer), primært på hverdage, ligesom der vil blive åbnet en gymnastiksal til brug for sportsaktiviteter for grupper af frihedsberøvede på op til 6 personer, ligeledes primært på hverdage. Der vil herudover for grupper af frihedsberøvede på op til 15 personer være mulighed for fællesskab i den centrale aktivitetscafé i institutionens biblioteks- og skoleområde med diverse tilbud i dag- og aftentimer, primært på hverdage. Endelig vil der for grupper af frihedsberøvede på op til 20 personer være mulighed for boldspil m.v. på gårdtursarealet, primært i hverdagene. Aktiviteten sker ud over den daglige times fri luft. Det kan i øvrigt oplyses, at Institution Vridsløselille nu har indgået en konkret aftale med Røde Kors om, at frivillige herfra fra 2. maj 2016 deltager i aktiviteter i den centrale aktivitetscafé et par gange om ugen.

Det bemærkes, at oplysningerne vedrørende antallet af frihedsberøvede, som er i fællesskab, samt fællesskabets varighed på gangarealer m.v. i afdelingerne, er fastsat bl.a. ud fra et skøn over de sikkerhedsmæssige elementer, som over tid kan ændre sig. Det kan derfor blive nødvendigt at justere antallet af frihedsberøvede, som samtidigt har fællesskab, samt varigheden heraf.

Fra maj 2016 vil der blive etableret beskæftigelsestilbud til de frihedsberøvede udlændinge. Beskæftigelsen vil bestå i udførelse af arbejde, der relaterer sig til interne servicefunktioner i institutionen, dvs. bl.a. rengøring, renovation, vaskeri, brødbagning og forplejning af de frihedsberøvede. Herudover er det hensigten at etablere et pakkeri. Beskæftigelsen vil blive tilrettelagt som deltidsbeskæftigelse, således at tilbuddene forde-

les på så mange frihedsberøvede som muligt, der ønsker at være beskæftiget. De frihedsberøvede vil derfor i videst muligt omfang få disse tilbud om beskæftigelse.

Ad 2 – Mangel på information og kommunikation

Ombudsmanden har endvidere udtrykt alvorlig bekymring over, at der under tilsynsbesøget havde tegnet sig et klart billede af mangel på information og kommunikation, idet udlændingene manglede forståelse for og kendskab til baggrunden for, at de var frihedsberøvede, ligesom mange fremstod underinformerede om dagligdagen i institutionen.

Indledningsvis bemærkes, at man er enig i, at det er et betydeligt problem, at de frihedsberøvede udlændinge – bl.a. henset til at de befinder sig i en sårbar situation – har givet udtryk for, at de ikke har modtaget tilstrækkelig information om baggrunden for deres frihedsberøvelse og om forholdene i institutionen.

Kriminalforsorgen Sjælland har over for direktoratet oplyst, at der i Institution Vridsløselille er etableret forskellige tiltag med henblik på at informere fyldestgørende om hverdagen i institutionen.

Institutionen har således med inspiration fra Institutionen Ellebæk udformet en informationsfolder, som klienterne får udleveret i forbindelse med indsættelsen. Folderen skitserer kort forskellige centrale forhold vedrørende frihedsberøvelsen og dagligdagen i institutionen. Folderen findes på syv sprog (engelsk, spansk, tyrkisk, arabisk, farsi, somali og dansk).

På alle afdelinger forefindes endvidere oversigter over ugens aktiviteter. Disse viser, hvornår der er gårdtur, kioskbesøg, aktivitetscenter m.m. Oversigterne vil blive ajourført, så de afspejler de kommende aktiviteter, jf. ovenfor.

Der vil desuden inden for en måned blive udarbejdet skriftlig information (eksempelvis i form af en husorden) med en nærmere beskrivelse af dagligdagen i institutionen, hvori oplysninger om det kommende fællesskab, aktiviteter og beskæftigelse som ovenfor nævnt vil blive indarbejdet.

Med hensyn til den daglige kommunikation mellem frihedsberøvede og ansatte arbejdes der aktuelt på at færdigudvikle et piktogrambaseret værktøj, der visuelt skal understøtte ovennævnte skriftlige information. Piktogrammerne skal dels give overblik over daglige rutiner og processer, dels fungere handlingsanvisende i forhold til enkeltituationer.

Kriminalforsorgen Sjælland har over for direktoratet oplyst, at der ud over ovennævnte skriftlige information sker en gennemgang af dagligdagens rutiner og gives anden relevant information, når den frihedsberøvede indsættes på afdelingen.

Hvis personalet vurderer, at der i hverdagen opstår situationer af en karakter, hvor det, jf. kriminalforsorgens cirkulæreskrivelse om tolkning, er relevant med tolkebistand, etableres dette enten ved telefontolkning eller tilkaldelse af en tolk.

Særligt for så vidt angår ombudsmandens bekymring for, at udlændingene manglede forståelse for og kendskab til baggrunden for, at de var frihedsberøvede, skal direktoratet bemærke følgende.

Politiet informerer i forbindelse med frihedsberøvelsens iværksættelse den pågældende om baggrunden for frihedsberøvelsen.

Kriminalforsorgen har den 14. april 2016 afholdt et møde med deltagelse af bl.a. Rigspolitiet, hvor politiets information til den frihedsberøvede var genstand for drøftelse. Drøftelsen med Rigspolitiet vil indgå i de videre overvejelser om, hvorvidt der eventuelt er behov for yderligere tiltag med henblik på at forbedre den information, der umiddelbart forud for og under overdragelsen gives til den frihedsberøvede om baggrunden og perspektiverne m.v. for hans/hendes frihedsberøvelse.

Hvis personalet vurderer, at der i forbindelse med indsættelsen er behov for tolkebistand, etableres dette enten ved telefontolkning eller tilkaldelse af en tolk.

Ad 3 – Utilstrækkeligt uddannelsesniveau m.v. hos det tjenestegørende personale

Ombudsmanden har herudover udtrykt alvorlig bekymring for det forhold, at personalet i Vridsløselille ikke syntes tilstrækkeligt informeret om og uddannet til at tage vare på de frihedsberøvede udlændinge.

Direktoratet skal hertil bemærke følgende.

Institutionen har ikke tidligere huset frihedsberøvede udlændinge, og det tjenestegørende personale har derfor som udgangspunkt ikke forudgående erfaring med håndteringen af denne klientgruppe, som på en række punkter adskiller sig fra almindelige indsatte i kriminalforsorgens øvrige institutioner, f.eks. i forhold til baggrund, fysiske og psykiske helbredsstand m.v. Da Vridsløselille blev omdannet til at modtage frihedsberøvede udlændinge, hvilket som nævnt ovenfor skete over kort tid, fik per-

sonalet imidlertid – selv om dette havde været ønskværdigt – som udgangspunkt ikke nogen supplerende uddannelse, idet det bemærkes, at personalet modtog udlændingene samtidig med, at de sidste afsonere blev overført til andre institutioner til fortsat afsoning.

Som opfølgning på ombudsmandens bekymring vedrørende personalets uddannelse m.v. kan det oplyses, at institutionsledelsen i Vridsløselille i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp har planlagt kursusdage for alt tjenestegørende personale, som skal afholdes i maj 2016. På kursusdage vil personalet blive undervist i kulturforståelse samt orienteret om indholdet af relevante udlændingeregler. Herudover vil der komme kollegaer fra Institutionen Ellebæk, som vil fortælle om praktiske erfaringer fra dagligdagen med de frihedsberøvede udlændinge samt besvare de spørgsmål, som personalet måtte have til den nye gruppe klienter. Ligeledes bemærkes, at der som nævnt under pkt. 1 ovenfor er indgået en aftale med Røde Kors om, at frivillige herfra fra 2. maj 2016 deltager i aktiviteter i den centrale aktivitetscafé et par gange om ugen.

Afslutningsvis skal det nævnes, at fængselsbetjentene i Institution Vridsløselille har gennemført kriminalforsorgens fængselsbetjentuddannelse, som giver de i kriminalforsorgen nødvendige kompetencer i forhold til at opretholde ro og orden, herunder konflikthåndtering. På kort sigt og henset til den særlige udlændingesituation har kriminalforsorgen derfor fundet det fuldt forsvarligt, at fængselsbetjentene med denne baggrund varetager opsynet med klienterne i Vridsløselille. Personalet i Vridsløselille fik i øvrigt udleveret den folder, som Dansk Flygtningehjælp har udarbejdet, og som kort redegør for forskellige forhold om flygtninge.

Ad 4 – Screening for tortur

Besøgsholdet anbefalede mundtligt under besøget, at institutionen indfører screening for tortur.

Indledningsvist bemærkes, at andre myndigheder end kriminalforsorgen i et vist omfang vil have tilvejebragt oplysninger om, hvorvidt en frihedsberøvet har været udsat for tortur, inden den pågældende indsættes, fx ved belysningen af sagen i forbindelse med rettens kendelse eller ved asylsagens behandling.

De pågældende oplysninger følger imidlertid ikke automatisk med den enkelte frihedsberøvede i forbindelse med indsættelsen i Institution Vridsløselille. Forklaringen herpå er, at en myndigheds videregivelse af helbredsoplysninger som altovervejende hovedregel kræver samtykke fra den frihedsberøvede, og at det derfor ikke er muligt at modtage oplysningerne, straks den frihedsberøvede ankommer til Vridsløselille.

Såfremt sundhedspersonalet i Institution Vridsløselille vurderer, at der er et konkret behov for indhentelse af sundhedsmæssige oplysninger, anmoder de i overensstemmelse med reglerne den frihedsberøvede om dennes samtykke hertil.

Direktoratet kan endvidere oplyse, at kriminalforsorgen er meget opmærksom på, at frihedsberøvede ofte befinder sig i en uafklaret og vanskelig situation, der kan medføre særlige fysiske såvel som psykiske behov for lægeligt tilsyn og behandling.

I overensstemmelse hermed er der sygeplejerske til stede på Vridsløselille på hverdage fra om morgenen til ca. kl. 15.30. Snarest efter og normalt samme dag som indsættelsen afholder sygeplejersken en samtale, hvor der spørges ind til den frihedsberøvedes fysiske og psykiske helbredstilstand. Hvis indsættelse sker efter kl. 15.30 eller i weekender, sker helsesamtalen normalt førstkommende hverdag. Hvis de modtagende betjente i dagtimerne på hverdage vurderer, at der er fysiske eller psykiske forhold, der kræver mere akut helsetilsyn, vil de rette henvendelse til sygeplejersken for at fremskynde tilsyn. Hvis indsættelsen sker, når der ikke er sygeplejerske til stede, vil de kontakte den tilknyttede vagtlæge. Det kan i begge tilfælde lede til, at der bliver truffet foranstaltninger i forhold til psykiatrisk konsultation.

Sundhedspersonalet har fokus på, at frihedsberøvede potentielt kan have været udsat for overgreb, voldsomme traumer eller tortur også i tilfælde, hvor pågældende direkte adspurgt benægter det. Sundhedspersonalet er således særligt opmærksomme på fx klager over multiple smerter fra forskellige steder på kroppen uden objektiv sygdom samt den frihedsberøvedes reaktioner på indelåsning, belastningsgrad og affektreaktioner. Man foretager således en individuel og konkret vurdering af den frihedsberøvedes helsemæssige behov.

Ved mistanke om overgreb, tortur eller lignende, eller hvis den frihedsberøvede selv omtaler gener som følge af tortur, spørges der relevant til dette. Vurderes der at være behov for det, vil den frihedsberøvede herefter blive visiteret til læge, som tilser den pågældende snarest muligt og maksimalt få dage efter henvissende visitation har fundet sted. Hvis lægen finder det relevant, henvises til yderligere undersøgelser, fx på hospital for røntgen eller konsultation hos speciallæge. Institutionens helsepersonale vil sideløbende iværksætte nødvendig intern behandling. Hvis det er indikeret, henvises til institutionens psykiater for vurdering og stillingtagen til eventuel psykisk sygdom, herunder evt. for yderligere vurdering af selvmordsrisiko. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at sygeplejerskerne på Vridsløselille har hyppig kontakt med de frihedsberøvede, som

har særligt behov herfor, med henblik på opfølgning og støttende samtaler.

På samme måde som i Institutionen Ellebæk, der ligeledes huser frihedsberøvede udlændinge, foretager Institutionen Vridsløselille således ikke specifikke undersøgelser med det ene formål at screene for tortur.

Direktoratet finder, at den eksisterende ordning er god, idet den på hensigtsmæssig vis tager højde for, at der kan være torturofre blandt de frihedsberøvede udlændinge.

Ad 5 – Screening for selvmordsrisiko

Besøgsholdet anbefalede mundtligt under besøget, at institutionen indfører screening for selvmordsrisiko.

Direktoratet kan generelt henvise til, at der finder en samtale sted med sygeplejersken efter indsættelsen og til helsepersonalets bevågenhed i forhold til den frihedsberøvedes psykiske helbredstilstand under opholdet samt de øvrige sundhedsfaglige tiltag, som er nævnt ovenfor under punkt 4, herunder evt., henvisning til psykiater. Helse- og øvrigt personale har løbende kontakt om særlige forhold hos den frihedsberøvede og drøfter et eventuelt behov for særlig opmærksomhed og individuelle tiltag, der kan have relevans i forhold til den frihedsberøvedes risiko for selvmord og generelle psykiske velbefindende.

Direktoratet finder på den baggrund ikke grundlag for at indføre en specifik screening for selvmordsrisiko som særforanstaltning for de frihedsberøvede i Institution Vridsløselille. I den forbindelse bemærkes, at der heller ikke foretages en sådan specifik screening for selvmordsrisiko i Institutionen Ellebæk, der ligeledes huser frihedsberøvede udlændinge.

I øvrigt bemærkes, at det i visse situationer – inden vedkommende indsættes – vil være afdækket, at en person er selvmordstruet, idet den pågældende vil have haft kontakt med andre myndigheder før indsættelsen.

Ad 6 – Faste tolke i forbindelse med lægeundersøgelser

Besøgsholdet anbefalede mundtligt under besøget, at institutionen sørger for, at der fast bliver stillet tolke til rådighed, som kommer til stede ved lægeundersøgelser.

Kriminalforsorgen Sjælland har oplyst, at der som udgangspunkt anvendes telefonisk tolkning. Hvis det af det sundhedsfaglige personale vurderes, at dette ikke er tilstrækkeligt, tilkaldes en tolk til personligt fremmøde. Kriminalforsorgen Sjælland finder det på den baggrund ikke nødvendigt, at der fast stilles tolke til rådighed i forbindelse med lægeundersøgelser.

Direktoratet kan henholde sig til det af Kriminalforsorgen Sjælland anførte.

Ad 7 – Lægetilsyn ved bekymring for udlændingens fysiske og mentale sundhedstilstand

Besøgsholdet anbefalede mundtligt under besøget, at institutionen sørger for, at en udlænding, hvis fysiske og mentale sundhedstilstand giver anledning til bekymring, bliver tilset af en læge eller en psykiater.

Efter indsættelse i institutionen bliver alle frihedsberøvede tilset af en sygeplejerske, jf. punkt 4 ovenfor. Samtalen er opbygget efter en struktureret fremgangsmåde, hvor der afdækkes følgende forhold:

- Gensidig præsentation
- Sprog / tolkebehov
- Fysisk og psykisk habitus / behov for læge
- Medicinering, herunder aktuelt brug / identifikation af udenlandske præparater / behov for medicinsk behandling
- Praksis for medicinudlevering
- Brug af euforiserende stoffer eller alkohol
- Praksis omkring kontakt til sundhedspersonale
- Spørgsmål m.v.

Hvis sygeplejersken vurderer, at der er behov for tolkebistand i forbindelse med afholdelse af samtalen, tilkaldes en tolk.

På baggrund af samtalen visiterer sygeplejersken til institutionens tilknyttede læge, hvis der vurderes et behov herfor.

Hvis institutionens tilknyttede læge, eventuelt sygeplejerske, vurderer, at patienten har behov for psykiatrisk behandling, visiteres patienten til institutionens tilknyttede psykiater. Denne kommer på institutionen to gange ugentligt eller efter tilkald.”

Direktoratet sendte samtidig (den 21. april 2016) en detaljeret procesplan med en oversigt over, hvornår de forskellige tiltag nævnt i direktoratets brev ville blive iværksat. Planen er gengivet nedenfor.

Bilag: Plan for opfølgning på de punkter, hvor Ombudsmanden i brev af 14. marts 2016 har udtrykt alvorlig bekymring på baggrund af tilsynsbesøget i Institution Vridsløselille

21. april 2016

2016		Maj						Juni	
Hovedaktivitet	April	15	16	17	18	19	20	21	22
Ad 1) Fællesskab									
Modtagelsesprocedure for imødegåelse af sikkerhedsmæssige udfordringer					Ny modtagelsesprocedure iværksat				
Cellefællesskab på cellen for op til 4 personer									
Dagligt fællesskab på gangareal m.v.		Dagligt fællesskab for hver halvdel af afdelingen à 3½ time iværksættes		Dagligt fællesskab for hele afdelingen à 8 timer iværksættes					
Kondibarak				Kondibarak tages i brug					
Gymnastiksal				Gymnastiksal tages i brug					
Aktivitetscafe	Fællesskab i aktivitetscafe				Røde Kors frivillige deltager i aktiviteter				
Boldspil mv. på gårdtursareal				Boldspil mv. iværksættes					
Beskæftigelsestilbud i form af rengøring, vaskeri mv.					Beskæftigelsestilbud i form af rengøring, vaskeri mv. iværksættes				
Ad 2) Information og kommunikation									
Informationsfolder er udarbejdet									
Ugens aktiviteter, oversigt er udarbejdet									
Yderligere skriftlig information f.eks. husorden							Skriftlig information udarbejdet		
Drøftelse mellem Politi og Kriminalforsorg om overdragelsesprocedurer	Møde afholdt 14. april 2016								
Ad 3) Personalets uddannelsesniveau									
Materiale fra Dansk Flygtningehjælp er udleveret									
Kursusdage med Dansk Flygtningehjælp og kollegaer fra Ellebæk							Kursusdage afvikles 25.-31. maj 2016		

I maj 2016 varslede ombudsmanden et nyt besøg i Vridsløselille. Han skrev til Vridsløselille, at besøget ville have fokus på regimet i fængslet, aktiviteter, beskæftigelse, kommunikation, information, herunder information til personalet, og kompetenceudvikling af personalet. Han skrev videre, at besøget også ville have fokus på de sundhedsmæssige forhold, som i forbindelse med besøget den 29. februar 2016 gav anledning til mundtlige anbefalinger.

Det nye besøg fandt sted den 22. juni 2016. Besøgsholdet bestod af repræsentanter fra ombudsmanden og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur.

Efter besøget sendte ombudsmanden den 8. juli 2016 følgende høringsbrev til Direktoratet for Kriminalforsorgen:

”Som Direktoratet for Kriminalforsorgen er bekendt med, var Folketingets Ombudsmand og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur på tilsynsbesøg i Vridsløselille Fængsel den 22. juni 2016. Besøget var opfølgning på mit uanmeldte besøg i Vridsløselille den 29. februar 2016.

Besøget havde som varslet fokus på regimet i fængslet, aktiviteter, beskæftigelse, kommunikation, information og sundhedsmæssige forhold. Besøgsholdet så, at mange forhold i fængslet var ændret og klart forbedret, som direktoratet også havde stillet i udsigt i breve af 21. april (med handlingsplan) og 1. juni 2016.

Under besøget blev det anbefalet, at ledelsen sikrede, at der – i det omfang det sundhedsfaglige personale mente, at det var nødvendigt – blev stillet tolk til rådighed, som kom til stede ved lægeundersøgelser, og at der i samarbejde med det sundhedsfaglige personale blev tilrettelagt en hensigtsmæssig ordning for dette. Derudover fremsatte besøgsholdet bemærkninger om brug af sikringscelle, mad, information, kommunikation og sundhedsmæssige forhold.

Besøget giver mig endvidere anledning til følgende:

Anmodning om en udtalelse

Under besøget var der samtaler med i alt 19 udlændinge. Nogle anførte, at forholdene i Udlændingecenter Ellebæk var bedre og mindre restriktive. De var utilfredse med at være låst inde fra tidlig aften til morgen, herunder at de ikke kunne komme til et toilet om aftenen og natten uden at skulle tilkalde en fængselsfunktionær, og at der ikke var mulighed for samvær efter kl. 20.30.

Jeg forstår, at celledørene i Vridsløselille er låst fra kl. 20.30 til kl. 7.15 på hverdage og fra kl. 20.30 til kl. 8.15 i weekenden, og at de herudover er låst to timer i løbet af dagen (fra kl. 11.00-11.30, fra kl. 13.30-14.30 og fra

kl. 17.00-17.30). Desuden er dørene låst i den time til halvanden, hvor afdelingerne afvikler gårdtur. Det vil sige, at de, der ikke vil på gårdtur, er låst inde på celler imens.

Der er mulighed for fællesskab i grupper på op til fire personer på cellerne i de dagtimer, hvor cellerne er låst.

Fra kl. 20.30 til henholdsvis kl. 7.15 (hverdage) og kl. 8.15 (lørdage og søndage) er der ikke mulighed for fællesskab. Udlændingene skal følges af fængselsfunktionærer til og fra aktiviteter på fællesarealer og opholdsrum uden for afdelingerne, herunder arealer udendørs.

I Ellebæk låses dørene til egne opholdsrum ikke udefra, men de kan låses indefra. Der skal være ro på afdelingerne efter kl. 22.00. Der er friere adgang til at færdes på området, herunder til såkaldte rygebure udendørs.

Ledelsen i Vridsløselille oplyste, at beslutningen om, i hvilket omfang dørene i fængslet skal være låste, er truffet lokalt, og at den er begrundet i sikkerhedsmæssige forhold.

Jeg beder på den baggrund venligst Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse med en nærmere begrundelse for, at frihedsberøvede udlændinge i Vridsløselille Fængsel – i modsætning til frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk – fortsat er låst inde på celler i mere end 12 timer i døgnnet, og at de skal følges til og fra fællesarealer og opholdsrum.

Jeg beder om at modtage direktoratets udtalelse **inden den 15. august 2016**.

Brug af sikringscelle

Under besøget fik besøgsholdet udleveret en oversigt over brugen af sikringscelle i Vridsløselille og kopi af fire rapporter om sikringscelleanbringelse og magtanvendelse i den forbindelse.

Jeg har besluttet at udskille spørgsmålet om brug af sikringscelle i Vridsløselille – herunder de nævnte fire rapporter – til undersøgelse i en særskilt sag, som jeg vender tilbage til.

Kontakt til Rigspolitiet

Det fremgik under besøget, at flere af de frihedsberøvede udlændinge ønskede bedre kontakt til og information fra politiet vedrørende deres situation. Personalet i Vridsløselille var opmærksom på dette og hjalp så vidt muligt de pågældende.

Der vil fra min side – i overensstemmelse med tilkendegivelser fra besøgsholdet under besøget – blive taget kontakt til Rigs politiet vedrørende politiets kontakt og information til de frihedsberøvede udlændinge i Vridsløselille.

Sagens videre forløb

Når jeg har modtaget og haft lejlighed til at gennemgå direktoratets udtalelse, vender jeg tilbage til sagen. Sagen bliver afsluttet med et brev, hvoraf det bl.a. vil fremgå, hvilke anbefalinger besøget har givet mig anledning til at fremsætte, og på hvilke punkter jeg eventuelt gerne vil modtage underretning om status og udvikling.

I den forbindelse kan jeg allerede nu nævne, at også forskellen på bl.a. beskæftigelsesmuligheder i Vridsløselille og Ellebæk blev drøftet under besøget, og at ledelsen oplyste, at man fortsat undersøgte muligheder for etablering af flere arbejdspladser i Vridsløselille.

Jeg forventer at udsende en nyhed, når sagen afsluttes. Jeg varsler de ansvarlige myndigheder forinden.”

I et brev af 22. august 2016 svarede direktoratet følgende:

”Opfølgning på ombudsmandens genbesøg i Institutionen Vridsløselille den 22. juni 2016, j.nr.16/01859-31/(...)”

I brev af 8. juli 2016 beder ombudsmanden om en udtalelse med en nærmere begrundelse for, at frihedsberøvede udlændinge i Vridsløselille – i modsætning til i Ellebæk – fortsat er låst inde i mere end 12 timer i døgnnet, og at de skal følges til og fra fællesarealer og opholdsrum.

På baggrund af Ombudsmandens henvendelse af 8. juli 2016 har direktoratet genovervejet muligheden for at begrænse indelåsningen yderligere. Direktoratet har nu besluttet, at der ikke længere som udgangspunkt skal ske indelåsning på egen celle om natten. Afdelingerne vil således fremover være bemanded også om natten. Områdekantoret har oplyst, at dette vil blive effektueret i løbet af uge 34.

I forhold til indelåsning på cellerne fra kl. 11 til 11.30 og fra kl. 17 til 17.30 i forbindelse med mad- og medicinudlevering er det endvidere i samråd med Områdekantoret i Ringsted besluttet, at der forsøgsvist ikke sker indelåsning i disse tidsrum. Forsøgsordningen vil blive iværksat efter nærmere drøftelse med området.

Det bemærkes i øvrigt, at de frihedsberøvede både i Vridsløselille og i Ellebæk grundet de bygningsmæssige forhold ud fra sikkerhedsmæssige

hensyn skal følges af personale i forbindelse med færden til og fra afdelingerne. Gårdtur foregår endvidere begge steder personalestyret, og der er ikke fri adgang til gårdtursarealer. Der er således på dette punkt ikke tale om forskel i regimet mellem de to institutioner.

Som følge af de bygningsmæssige rammer i Vridsløselille finder direktoratet imidlertid, at der i enkelte perioder i dagtimerne fortsat er behov for indelåsning i følgende tilfælde:

Vagtskifte

Områdekontoret har oplyst, at der i tidsrummet mellem kl. 13.30 og 14.30 holdes møde på hver afdeling for afgående og tiltrædende personale i anledning af vagtskifte. Mødet holdes på afdelingskontoret. Der er relevant gennemgang af enkelte klienter, trivsel, udfordringer m.v. og evt. særlige forhold. Det er meget væsentligt af hensyn til almindelig og dynamisk sikkerhed og tilgangen til de enkelte frihedsberøvede, at man har ro til relevante drøftelser. Kontorerne ligger – modsat i Ellebæk – på afdelingerne, der er glasruder mod afdelingerne, og man er således ikke egentligt afskærmet fra afdelingen og de frihedsberøvede, og der er direkte indblik fra afdelingen. Det er erfaringen, at de frihedsberøvede har meget forskellig adfærd, og det vurderes, at det generelt ikke vil være muligt at skabe forståelse for, at personalet kun bør forstyrres ved et akut problem. Det er endvidere erfaringen, at nogle frihedsberøvede kan reagere meget uhensigtsmæssigt, hvis personalet ikke står til rådighed med det samme, hvilket kan brede sig til uro på en afdeling. Såvel af hensyn til at overdragelse kan ske forsvarligt og til at opretholde orden og sikkerhed, vil det være meget uhensigtsmæssigt, hvis overdragelsesmødet må afholdes uden, at de frihedsberøvede er låst inde under mødet.

Under henvisning til det oplyste er det direktoratets vurdering, at hensynet til, at overdragelsesmødet kan afvikles indholdsmæssigt relevant og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, fordrer, at de frihedsberøvede låses inde under mødet. Direktoratet har i den forbindelse noteret sig, at de frihedsberøvede kan være op til 4 personer i fællesskab i cellen i det nævnte tidsrum.

Direktoratet mener på den baggrund, at de frihedsberøvede fortsat bør være låst inde i det omhandlede tidsrum.

Gårdtur

Områdekontoret har oplyst, at indelåsningen under gårdtur af frihedsberøvede, der ikke ønsker at deltage i gårdturen, er begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn, idet gårdturen afholdes under bevogtning af de to betjente, der er posteret på afdelingen. Der er således under gårdtursafvik-

ling ikke personale til stede på afdelingen. Det vil i praksis ikke være muligt at lade personale fra andre dele af institutionen bevogte belægsafdelinger under gårdture. Det skyldes, at det øvrige personale dels er optaget af faste opgaver, dels skal dække mere akutte situationer såsom sygdom, transporter, henvendelser til og i institutionen osv.

Under henvisning til det oplyste er det direktoratets vurdering, at sikkerhedsmæssige hensyn gør, at de frihedsberøvede under gårdtursafvikling ikke kan færdes frit på en afdeling, der ikke er bemannet. De frihedsberøvede vil af samme grund ikke have adgang til at afvikle fællesskab i cellen i det pågældende tidsrum.

Direktoratet mener på den baggrund, at de frihedsberøvede fortsat bør været låst inde i det omhandlede tidsrum.

Beskæftigelse

For så vidt angår beskæftigelse til de frihedsberøvede kan det oplyses, at der fortsat er fokus på at øge tilbuddene, der, som det er Ombudsmanden bekendt, har været til forskellige former for sysselsætning i form af rengøring og vedligeholdelse af arealerne, bading, linnedepot samt oprydning i forbindelse med nedlukning af de forskellige bygninger.

Områdekantoret har nu oplyst, at institutionens ledelse arbejder løbende på, at få etableret flere beskæftigelsestilbud herunder indgå et samarbejde med en ekstern leverandør.

Derudover er der indgået et samarbejde med Dansk Røde Kors, som ligeledes har iværksat en række aktiviteter i institutionen med et hold af frivillige medarbejdere.

Institutionen forventer at kunne etablere endnu en arbejdsplads med mulighed for at beskæftige op til 10 klienter inden udgangen af september måned 2016. Det vil betyde, at man på det tidspunkt kan beskæftige op til 18 klienter.”

Den 19. september 2016 skrev ombudsmanden følgende til Vridsløselille med kopi til bl.a. Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Kriminalforsorgen Sjælland:

”Ombudsmandens tilsynsbesøg den 22. juni 2016

Den 22. juni 2016 var Folketingets Ombudsmand på et opfølgingsbesøg i Institution Vridsløselille, Vridsløselille Fængsel. Besøget var varslet, og det fandt sted i forlængelse af ombudsmandens uanmeldte besøg i Vridsløselille den 29. februar 2016.

Besøgsholdet bestod af direktør Jonas Bering Liisberg, konsulent Erik Dorph Sørensen og fuldmægtig Camilla Schroll fra ombudsmandsinstitutionen. Fra DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur deltog direktør Karin Verland og afdelingsleder Therese Rytter. Institut for Menneskerettigheder deltog ikke i besøget.

Vurdering og det videre arbejde

Jeg afslutter min behandling af sagen om opfølgingsbesøget den 22. juni 2016, idet jeg ikke har oplysninger, der på nuværende tidspunkt giver mig grundlag for at foretage mere i forhold til Vridsløselille eller de ansvarlige myndigheder. Dog har jeg i dag bedt Direktoratet for Kriminalforsorgen om pr. 15. november 2016 at underrette mig om status på forholdene i Vridsløselille, herunder hvor mange timer i døgnet celledørene bliver låst, og status på aktivitets- og beskæftigelsessituationen.

Som jeg anførte i mit brev af 8. juli 2016 til Direktoratet for Kriminalforsorgen, undersøger jeg brugen af sikringscelle i Vridsløselille – herunder de fire rapporter om sikringscelleanbringelser, som jeg modtog under besøget den 22. juni 2016 – i en særskilt sag, som jeg senere vender tilbage til.

Der vil blive lagt en nyhed om afslutning af sagen om tilsynsbesøget på min hjemmeside.

Forløb og status

Som jeg anførte i brev af 14. marts 2016 til Vridsløselille, var jeg alvorligt bekymret for flere af de forhold, som besøgholdet den 29. februar 2016 blev bekendt med.

Dette gjaldt regimet, hvor udlændingene var låst inde i deres celler stort set hele døgnet, og hvor der var mangel på aktiviteter, beskæftigelse, information og kommunikation, herunder information til og uddannelse af personalet. Desuden fremsatte besøgholdet den 29. februar 2016 mundtlige anbefalinger til ledelsen i Vridsløselille, alle vedrørende sundhedsmæssige forhold.

Direktoratet for Kriminalforsorgen tilkendegav i et brev af 21. april 2016, at direktoratet overordnet var enig i, at regimet i Vridsløselille var problematisk. I brevet og en handlingsplan af samme dato stillede direktoratet en række ændringer og forbedringer i udsigt.

Ved opfølgingsbesøget den 22. juni 2016 var der fokus på at undersøge og vurdere de nævnte forhold på ny i lyset af de lovede ændringer og forbedringer. Desuden var der fokus på de sundhedsmæssige forhold, som under besøget den 29. februar 2016 gav anledning til mundtlige anbefalinger.

Under besøget den 22. juni 2016 konstaterede besøgsholdet, at mange forhold i Vridsløselille var ændret og forbedret.

Det fremgik imidlertid, at udlændingene fortsat var låst inde i celler i mere end 12 timer i døgnnet. Nogle af udlændingene, som besøgsholdet talte med, var utilfredse med dette og i det hele taget med, at forholdene i Vridsløselille var mere restriktive end forholdene i Udlændingecenter Eilebæk.

Jeg bad i mit brev af 8. juli 2016 Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse vedrørende disse forhold. Direktoratet kom med sin udtalelse i brev af 22. august 2016.

Status på de punkter, som jeg udtrykte bekymring for i mit brev af 14. marts 2016, er efter det oplyste følgende:

- Celledørene i Vridsløselille er ikke længere låst udefra om dagen, og som udgangspunkt heller ikke om natten. Det vil sige, at udlændingene kan færdes på afdelingerne i Vridsløselille og således have samvær med hinanden på afdelingernes fællesarealer.

Undtaget er dog en time om dagen, hvor der holdes personalemøde. I dette tidsrum bliver celledørene låst, men der kan være op til fire personer i hver celle. Desuden er dørene låst i en time til halvanden dagligt, hvor afdelingerne har adgang til udearealer (gårdtur). Det vil sige, at de, der ikke vil ud, er låst inde i deres celler, mens resten af afdelingen er ude. I dette tidsrum er der ikke mulighed for fællesskab med andre i cellerne.

De nævnte undtagelser er begrundet i konkrete og sikkerhedsmæssige forhold.

- Der er skabt mulighed for beskæftigelse for en begrænset del af udlændingene, og der er kommet et udbud af aktiviteter. Der arbejdes løbende på at etablere flere beskæftigelsestilbud.
- Der er udarbejdet nyt informationsmateriale til udlændingene, herunder en ny informationsfolder og en husorden. Folderen beskriver

centrale forhold vedrørende frihedsberøvelsen og dagligdagen i Vridsløselille.

- Det fremgår bl.a., at udlændingene ikke er i Vridsløselille, fordi de har begået noget kriminelt, men fordi de er frihedsberøvede efter udlændingeloven. Husordenen og oversigter på afdelingerne beskriver dagligdagen i institutionen og ugens aktiviteter. Materialet er blevet oversat til relevante sprog, og personalet tilkalder tolk, hvis der er behov for det, herunder i forbindelse med indsættelsen.
- Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at politiet i forbindelse med indsættelsen informerer udlændingene om baggrunden og perspektiverne for frihedsberøvelsen, og at kriminalforsorgen har holdt et møde med deltagelse af bl.a. Rigspolitiet vedrørende dette.
- Personalet i Vridsløselille har af Dansk Flygtningehjælp modtaget uddannelse i kulturforståelse samt indholdet af relevante udlændingeregler, asylproceduren m.v. Personale fra Udlændingecenter Ellebæk har været i Vridsløselille for at fortælle om deres erfaringer fra dagligdagen med frihedsberøvede udlændinge.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har endvidere oplyst, at der på baggrund af en behovsafdækning, som forventedes afsluttet medio 2016, eventuelt skal planlægges kompetenceudviklingsaktiviteter i institutioner under kriminalforsorgen, der huser asylansøgere.

Jeg har noteret mig oplysningerne under tilsynsbesøget den 22. juni 2016 om, at personalet i Vridsløselille er opmærksom på udlændingenes behov for kontakt til og information fra politiet vedrørende deres situation, herunder spørgsmålet om eventuel hjemsendelse. I overensstemmelse med besøgsholdets tilkendegivelser er der herfra blevet taget telefonisk kontakt til Rigspolitiet for at informere om udlændingenes behov for kontakt og kommunikation med politiet på dette punkt.

Jeg går ud fra, at ledelsen fortsat og løbende har fokus på at sikre, at personalet i Vridsløselille bliver tilstrækkeligt uddannet til at tage vare på de frihedsberøvede udlændinge.

Status på besøgsholdenes anbefalinger er følgende:

- Under besøget den 22. juni 2016 anbefalede besøgsholdet i forlængelse af en anbefaling fremsat under besøget den 29. februar 2016, at ledelsen i Vridsløselille sikrede, at der – i det omfang det sundhedsfaglige personale mente, at det var nødvendigt – blev stillet tolk til rådighed, som kom til stede ved lægeundersøgelser, og at der i

samarbejde med det sundhedsfaglige personale blev tilrettelagt en hensigtsmæssig ordning for dette.

- Under besøget den 22. juni 2016 oplyste ledelsen, at der var fulgt op på anbefalingen under besøget den 29. februar 2016 om tilsyn med en udlænding, hvis sundhedstilstand gav anledning til bekymring.
- Spørgsmålet om systematisk screening for tortur og selvmordsrisiko vil jeg drøfte overordnet med Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Hvad omfattede tilsynsbesøget den 22. juni 2016?

Formålet med ombudsmandens tilsynsbesøg er at bidrage til at sikre, at personer, der opholder sig eller bor i institutioner, bliver behandlet værdigt, hensynsfuldt og i overensstemmelse med deres rettigheder.

Ved besøget den 22. juni 2016 var der – som det fremgår ovenfor – fokus på regimet i Vridsløselille, herunder aktiviteter, beskæftigelse, kommunikation, information, sundhedsmæssige forhold. Der var også fokus på magtanvendelse og andre indgreb eller begrænsninger over for de indsatte, herunder Vridsløselilles brug af sikringscelleanbringelse.

Til belysning af disse forhold var der oplysninger i Direktoratet for Kriminalforsorgens brev og handlingsplan af 21. april 2016. Derudover bad jeg i maj 2016 Vridsløselille om en række specifikke oplysninger, herunder om udlændingenes daglige brug af aktiviteter, antal udlændinge, der havde beskæftigelse, og om der var udlændinge, der tilbragte mere end 22 timer i døgnet i deres celle. I et brev af 1. juni 2016 med en række bilag modtog jeg fra Direktoratet for Kriminalforsorgen de oplysninger, som jeg havde bedt om.

Under besøget udleverede Vridsløselille en række yderligere skriftlige oplysninger, herunder fire rapporter om sikringscelleanbringelser.

Efter besøget indhentede jeg endnu nogle oplysninger fra Vridsløselille, både telefonisk og skriftligt.

Ud over en drøftelse med ledelsen talte besøgsholdet under tilsynsbesøget med 19 frihedsberøvede udlændinge og en læge. Desuden foretog besøgsholdet en rundgang i dele af institutionen.

...

Ombudsmanden bad i et brev af samme dato (den 19. september 2016) direktoratet om pr. 15. november 2016 at underrette ham om status på forholdene i Vridsløselille, herunder hvor mange timer i døgnet celledørene bliver låst, og status på aktivitets- og beskæftigelsessituationen.

Den 24. november 2016 skrev direktoratet følgende:

”Opfølgning på ombudsmandens genbesøg i Institution Vridsløselille den 22. juni 2016, j.nr.16/01859-55/(...)”

I brev af 19. september 2016 beder ombudsmanden direktoratet om at underrette ham om status på forholdene i Vridsløselille, herunder hvor mange timer i døgnet celledørene bliver låst og status på aktivitets- og beskæftigelsessituationen.

På baggrund af oplysninger indhentet fra Kriminalforsorgen Sjælland kan direktoratet oplyse følgende om status i Institution Vridsløselille pr. primo november 2016.

Ulåste celledøre og cellefællesskab med låste døre

Institutionen har den 22. august 2016 efter en opnormering af personaleressourcerne gennemført, at de frihedsberøvede ikke længere er låst inde om natten. Det vil sige, at de frihedsberøvede frit kan færdes på egen afdeling og således have samvær med andre frihedsberøvede på egen celle og på fællesområdet. Der skal dog være ro på afdelingerne fra kl. 22.00.

Endvidere er det indført, at de frihedsberøvede kan sove på samme celle, hvis de ønsker dette, dog maksimalt to i hver celle af brandhensyn.

Der blev endvidere i august 2016 iværksat en forsøgsordning, hvorefter der ikke mere var indelåsning fra kl. 11 til 11.30 og fra kl. 17 til 17.30 i forbindelse med mad- og medicinudlevering. Denne forsøgsordning er nu gjort permanent. Der er ikke i øvrigt sket ændringer omkring låsning af celledøre i forhold til det tidligere oplyste.

Institutionen har i øvrigt oplyst, at der på baggrund af gode erfaringer med yderligere fællesskab nu, i modsætning til den tidligere ordning, forsøgsvis er indført mulighed for cellefællesskab for de frihedsberøvede, som er tilbage på afdelingen under afvikling af gårdtur. Cellefællesskab afvikles dog for låst dør af sikkerhedsmæssige årsager.

De generelle erfaringer med ulåste døre

Institutionen har oplyst, at man oplever flere konfrontationer de frihedsberøvede imellem, og nogle frihedsberøvede er hurtige til at tage styringen over for andre samt optræder dominerende. Der har været enkelte tyverisager. Der har endvidere været konflikter, som kan henføres til de frihedsberøvedes nationalitet og/eller trosretning. Man har herudover oplevet frihedsberøvede, som har bedt om at få deres dør låst på grund af larm og/eller hyppige uønskede besøg fra andre frihedsberøvede på deres celle.

Det er en fordel for institutionen, at personalekontoret er placeret inde på fællesskabsafdelingen, og personalet dermed hurtigt er til stede, hvis der opstår slagsmål eller andre uoverensstemmelser.

Beskæftigelsessituation m.v.

Der er pr. 1. oktober 2016 indført beskæftigelsestilbud til samtlige frihedsberøvede udlændinge. Det betyder, at alle de frihedsberøvede tilbydes beskæftigelse, herunder en kombination af beskæftigelse (formiddag eller eftermiddag) og resten af tiden aktivitetstilbud.

Institutionen har oplyst, at alle frihedsberøvede – der måtte ønske det – dermed har mulighed for at være væk fra afdelingen 6,5 timer om dagen fra mandag til fredag i dagtimerne.

Institutionen tilbyder beskæftigelse i pakkeriet, ved dagrenovation, service, vask og vedligeholdelse samt pasning/renholdelse af udearealerne. Pakkeriopgaven er en ny opgave for eksterne leverandører, idet man har indgået en samarbejdsaftale med Herstedvester Fængsel. Det tidligere nævnte bageri er lukket ned på grund af orlov for den værkmester, der forestod det. På grund af udlån af personale til andre institutioner forventer institutionen ikke at genåbne bageriet foreløbigt.

Institutionen har endvidere oplyst, at tidligere nævnte aktivitetscafé, kondibarok, gymnastiksal og gårdtursboldspil fortsat er i brug dog med den ændring, at kondibarokken kun anvendes af Røde Kors, da man anvender egne personaleressourcer på beskæftigelsen samt i aktivitetscafeen.

Røde Kors er fast på fængslet hver mandag, onsdag og torsdag aften i tidsrummet fra kl. 17.40 til kl. 20.30 med forskellige aktivitetstilbud.”

Ombudsmanden kvitterede i et brev af 19. december 2016 for direktoratets underretning og skrev:

”Tilsynsbesøg i Vridsløselille – direktoratets sagsnr. 16-26-0011

Jeg har modtaget Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 24. november 2016. Brevet er svar på min anmodning i brev af 19. september 2016

om pr. 15. november 2016 at blive underrettet om status på forholdene i Vridsløselille, herunder hvor mange timer i døgnet celledørene bliver låst, og status på aktivitets- og beskæftigelsessituationen.

Senest fik jeg oplysninger om dette i direktoratets brev af 22. august 2016, som var svar på mit høringsbrev af 8. juli 2016.

1. Låste celledøre og fællesskab

Jeg forstår, at status med hensyn til låste celledøre er som oplyst i direktoratets brev af 22. august 2016, dog med den lempelse at en forsøgsordning med ulåste døre under den daglige mad- og medicinudlevering er gjort permanent.

Derudover har direktoratet oplyst, at der er indført mulighed for, at de frihedsberøvede udlændinge kan sove to på cellerne, hvis de ønsker det.

Endvidere er der forsøgsvis indført mulighed for, at de, der ikke vil med, når afdelingerne har adgang til udearealer (gårdtur), kan have fællesskab i cellerne. Dørene til cellerne er af sikkerhedsmæssige grunde stadig låst i det pågældende tidsrum.

Jeg har noteret mig direktoratets oplysninger om erfaringer med ulåste døre.

2. Beskæftigelsessituationen

Direktoratet oplyste i sit brev af 22. august 2016, at man forventede at kunne etablere endnu en arbejdsplads inden udgangen af september 2016, og at man således på dette tidspunkt ville have mulighed for at beskæftige op til 18 af de frihedsberøvede udlændinge, samt at Vridsløselilles ledelse løbende arbejdede på at etablere flere beskæftigelsestilbud, herunder indgå et samarbejde med en ekstern leverandør.

Direktoratet har i sit brev af 24. november 2016 oplyst, at der er indgået en aftale om udførelse af pakkeriopgaver for eksterne leverandører, og at der pr. 1. oktober 2016 tilbydes beskæftigelse til alle frihedsberøvede udlændinge, herunder en kombination af beskæftigelse (formiddag eller eftermiddag) og aktiviteter.

Det fremgår videre, at alle frihedsberøvede udlændinge har mulighed for på hverdage at være væk fra deres afdeling i 6,5 timer for at deltage i aktiviteter og/eller beskæftigelse.

Direktoratet har desuden oplyst, at det tidligere bageri er lukket, og at de øvrige tidligere nævnte aktivitetsmuligheder fortsat er i brug.

3. Min konklusion

Jeg går ud fra, at Vridsløselille og de ansvarlige myndigheder fortsat vil være opmærksom på forholdene for de frihedsberøvede udlændinge i institutionen.

På det foreliggende grundlag foretager jeg mig ikke mere i forlængelse af mine tilsynsbesøg.

Jeg bemærker, at jeg senere vender tilbage vedrørende brugen af sikringscelle i Vridsløselille, som jeg – som oplyst i mine breve af 8. juli og 19. september 2016 – undersøger i en særskilt sag.”